

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ผู้เขียน นายสาคร ไชยอำมาตย์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ธิสุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การจัดการปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ ผลกระทบจากการเกิดปัญหาและสาเหตุปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือชนชั้นกลางและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 960 คน พื้นที่ศึกษาคือ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ข้อมูลการศึกษาได้มาจากการสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามและการสังเกตรวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS การสรุปข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติ Chi square โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาหมอกควันทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระดับความรุนแรงของปัญหา พบว่า ผู้คนละอองขนาดเล็กมีปริมาณเกินค่ามาตรฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างประเมินว่าระดับความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางและเห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวมาก มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นเมืองน่าอยู่โดยมีผลเสียพอสมควร ทั้งนี้พบว่า ภูมิลำเนาเดิมที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างประเมินระดับความรุนแรงสาเหตุของปัญหาต่างกัน โดยสาเหตุของปัญหามาจาก การจราจรติดขัดในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน การก่อสร้าง การเผาขยะ การเผาพริกจากร้านอาหารและแผงลอยเคลื่อนที่ ที่ขายอาหารปิ้งย่าง กลิ่นเหม็นคาวในตลาดสด สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและจากพาหนะการเดินทางอื่นๆ เช่น เครื่องบิน รถไฟ ทั้งนี้สาเหตุหลักเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่

ใส่ใจต่อปัญหา โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะเดิมและลักษณะงานประจำที่แตกต่างกันประเมินผลกระทบจากปัญหาต่อคุณภาพชีวิตและต่อความเป็นเมืองนำอยู่ต่างกัน

2. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการปัญหามลภาวะทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่กระทำโดยเทศบาลและเจ้าหน้าที่เป็นส่วนมาก ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบการและชนชั้นกลางเห็นว่า ควรรณรงค์เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มตื่นตัว โดยเห็นว่าผู้ที่มีความรับผิดชอบหลักในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่

3. แนวทางในการจัดการปัญหามลภาวะทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางยินดีให้ความร่วมมือและมีความต้องการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการช่วยสอดส่องดูแลปัญหาและเห็นว่าควรมีการจัดการแก้ไขระบบการจราจร ลดการเกิดฝุ่นละอองจากการก่อสร้างโครงการต่างๆ ควรมีการประสานแผนงานการก่อสร้างต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดปัญหามลภาวะทางอากาศ จัดให้มีระบบขนส่งมวลชนแบ่งเป็นสายชัดเจน ควบคุมปริมาณและความเป็นระเบียบของรถสี่ล้อแดง และสร้างจิตสำนึกประชาชนให้รักเชียงใหม่ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะเดิมและลักษณะงานประจำที่แตกต่างกันมีความต้องการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาทางอากาศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่างกัน

Independent Study Title Air Pollution Management in the Chiang Mai Municipality

Author Mr. Sakorn Chaiammart

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuwana

Abstract

This study, namely, Air Pollution Management in the Chiang Mai municipality, aimed to study: (1) the situations, and impacts of the problems and causes of air pollution in the Chiang Mai municipality; (2) the roles of the stakeholders in such management; and (3) the trends of air pollution management in the Chiang Mai municipality with the stakeholders' participation.

Multi-stage cluster and systematic random sampling technique was applied to select 960 people in the Chiang Mai municipality areas. A set of questionnaires and observation format were used to collect data in addition to documentary analysis. SPSS program for Windows was applied to analyse the collected data for frequency distribution, percentage, Chi square correlation analysis.

The results of the study were as follows:

1. The level of air pollution in the Chiang Mai Municipality was sensed by the sample group at a moderate level, though it was measured technically and found at an over standard criteria level. The sample group realized that this problem was an issue closed to them, and had an effect upon their quality of life and lively city concept. The researcher further found that different birthplaces or former living locations of the samples had a correlation with different measurement of air pollution levels. The problem was stemmed from traffic jam at the peak hours, constructions, waste and rubbish burning, mobile and street food vendor shops that had barbequed food, fishy smell in the marketplaces, gas stations, and various vehicles such as planes and trains. The main problems were caused by the unawareness of the people. However, the

samples with different birthplaces or former living places and different routine works gave different attitudes toward different air pollution problems.

2. The roles of stakeholders in air pollution problem management in the Chiang Mai municipality areas were found as lacking of their participation in such matter. The municipality officials conducted most problem solutions. Therefore, a strong recommendation were made for this was to involve the people at all level to be aware of such air pollution and problem solution. The local people should be focused for such recommendation.

3. The trends for the Chiang Mai municipality to solve the air pollution problems should be based on a participatory approach to the stakeholders. This research found that both the entrepreneurs and middle class people were pleased to cooperate with the authority and needed to mutually solve the air pollution problems. They proposed to do a watchdog program for related problems. They suggested to the municipality to manage better traffic system, reduce dust from various construction projects, coordinate with various construction project that generated the air pollution problem. Additionally, they required the authority to control the quality and quantity of public vehicles (four wheel taxis in Chiang Mai) systematically, and create the sense of awareness among the Chiang Mai people not to generate the air pollution problem. The samples with different birthplaces or former living locations had different needs to involve in air pollution problem solution in the Chiang Mai municipality areas.